

Dragi gostje iz tujine spoštovani gospod Minister za kulturo RS gospod Anton Peršak, spoštovane gospe in gospodje, drage kolegice in kolegi.

Veseli me in v čast mi je, da Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov z mednarodnima organizacijama kot sta EVA in CISAC letos prvič skupaj organizira **Regionalno konferenco za vizualno umetnost**. Zato prosim dovolite, da med nami še posebej toplo pozdravim generalno sekretarko EVA, gospo Carolo Streul in direktorja CISAC Evropa, gospoda Miktko Chatalbasheva in se jima zahvalim za vso pomoč in organizacijo današnjega pomembnega posveta. Enako med nami pozdravljam tudi predsednike in predstavnike avtorjev nacionalnih likovnih združenj in društev držav Južnega Balkana, naših dragih prijateljev iz republik bivše Jugoslavije. Prav tako pozdravljam predstavnike Uradov za intelektualno lastnino in predstavnike ministrstev iz Bosna in Hercegovine, Hrvaške, Črne Gore in Srbije, predavatelje in predstavnike kolektivnih organizacij iz Nizozemske in Švedske, dr. Dragana Matiča, predstavnika Državnega zbora in predsednika parlamentarnega odbora za kulturo in dr. Vojka Tomana, direktorja Urada RS za intelektualno lastnino, ter predstavnike slovenskih kolektivnih organizacij in tudi slovenskih umetnikov, člane IO ZDSLU.

Problematika, ki jo rešujemo skupaj z Ministrstvom za gospodarstvo in Ministrstvom za kulturo, je v naši državi precej pereča in na tem področju nas čaka še veliko dela, preden bo vse uzakonjeno, urejeno in bo teklo po splošnih pravilih. S to konferenco se nam bo morda uspelo vsaj nekoliko približati pravi poti, ki jo bomo morali na področju avtorske pravice ubirati v prihodnje.

Vizualna umetnost je danes navzoča na vsakem koraku in veliko lažje dostopna slehernemu kot kdaj koli poprej. Slike, skulpture, grafike, fotografije, video, umetnost novih medijev, performansi, grafično oblikovanje, arhitektura in druge likovne stvaritve nas spremljajo povsod. Zaradi raznolikosti in zahtevnosti nastajanja ter različne pojavnosti in uporabnosti tovrstne umetnosti, je urejanje področja avtorskih pravic in odnosov med avtorji in uporabniki izjemno občutljivo. V Sloveniji pa je predvsem zaradi pomanjkanja trga umetnin, splošnega nerazumevanja pomembnosti avtorske pravice in slabe kondicije likovno vizualnega področja, ureditev tega segmenta še toliko bolj zahtevna, oziroma skoraj nemogoča. Slovenija je tako pri uveljavljanju avtorske in sorodne pravice še vedno nepopisan list v srednje evropskem prostoru, kakor tudi pri kolektivnem uveljavljanju tistih avtorskih pravic likovno vizualnih umetnikov, ki se upravljajo kolektivno.

Je pa res, da je sedanost izrazito nenaklonjena kulturi, umetniškemu ustvarjanju in žal umetnosti nasploh. Posledice zadnje vsesplošne krize niso samo finančne narave temveč tudi v razumevanju pomena umetnosti pri splošnem razvoju družbe. Treba bo vložiti veliko več energije, če bomo želeli uravnotežiti posamezne segmente tega razvoja in povrniti umetnosti in umetnikom mesto, ki jim pripada. Morda je sedaj prava priložnost, da se

vzpostavijo nove smernice in da se začnejo uvajati in spoštovati splošna pravila, ki vladajo v razvitem svetu. In prav je, da se naše poti začnejo prepletati. Nujno je tudi, da odpiramo drug drugemu vrata in si pri urejanju pravic pomagamo, da se med seboj povezujemo. Res smo hvaležni tistim, ki nam pri tem nesebično stojijo ob strani in so nam v pomoč in oporo.

Zato današnja konferenca, kot jo vidim sam, ni namenjena samo informiranju in iskanju najboljših rešitev pri uveljavljanju avtorske in sorodnih pravic, temveč je tudi spodbuda, da se razumevanje o pomembnosti teh pravic razširi in da se potrebna pravila čim prej določijo, vzpostavijo in spoštujejo. Želimo, da se pri avtorjih in uporabnikih doseže dovolj visoka stopnja zavesti o tem, kaj pravice sploh so, katere so in kako z njimi upravljati. Posebej je to pomembno in zaskrbljujoče, ko postaja še tista skromna preprodaja umetniških del utečena praksa, v kateri je individualno upravljanje s sledno pravico praktično nemogoče. Dostop do informacij o ponovni prodaji umetnin in o ceni le-teh je posameznemu imetniku pravic onemogočen. Naj omenim tudi pravico reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje (npr. učbenikov), ki se upravlja obvezno kolektivno in kjer so likovniki izključeni, oziroma si drugi želijo prilastiti njihove pravice. To so dovolj pomembni razlogi, da ustanovimo kolektivno organizacijo likovno vizualnih avtorjev, ki bo v njihovem imenu upravljala s sledno in drugimi pravicami ter ščitila njihov interes. To bi bil pomemben korak pri zagotavljanju spoštovanja pravic avtorjev likovnih in vizualnih del. Pri uresničevanju tega cilja pa bomo potrebovali podporo in razumevanje vseh, ki vplivajo na potek tega postopka, predvsem zaradi zahtevnih in dragih postopkov.

Dovolite, da zaključim s to informacijo: včeraj smo vložili vlogo za ustanovitev društva »Slovenski vizualni avtorji (SVA)«, ki bo v nadaljevanju zaprosilo za status kolektivne organizacije in za dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorske pravice. Zbrali smo že več kot 150 pooblastil umetnikov, ki želijo, da jih kolektivna organizacija SVA zastopa, istočasno pa sestavljamo registre umetnin in umetnikov, umetnostnih galerij in prodajalcev umetnin.

Vreména bodo likovnim in vizualnim umetnikom torej se zjasnila.

Hvala

Aleš Sedmak,